

Для підтвердження значущості даної проблеми, можна навести статистичні дані МВС України 2011 рік щодо виявлених злочинів у бюджетній сфері. [Дод. №1] З даної статистики видно, що дані злочини набирають оборотів, тобто з кожним роком збільшується число зареєстрованих злочинів.

Серед означених проблем, особливої уваги заслуговує кримінологічна характеристика злочинів у бюджетній сфері.

В рамках даної публікації варто, на нашу думку, з'ясувати сутність кримінологічної характеристики злочинів загалом та запропонувати власний підхід в контексті кримінологічної характеристики злочинів у бюджетній сфері. Під кримінологічною характеристикою злочинів розуміють - система відомостей про певні види злочинів, ознаки суб'єкта злочину (особи злочинця), його мотиви, предмет посягання, обстановку, злочинні способи, які мають значення для виявлення і розкриття таких діянь криміналістичними засобами, прийомами та методами.

Виходячи з розглянутих нами досліджень, можливо запропонувати власне визначення кримінологічної характеристики злочинів у бюджетній сфері – це сукупність кількісних та якісних показників, що характеризують злочинність у бюджетній сфері, ґрунтується на результатах об'єктивного вивчення кримінальних справ про злочини, передбачені ст.ст. 210, 211 Кримінального кодексу та заходах щодо їх запобігання.

В кримінологічній характеристиці злочинів у бюджетній сфері варто акцентувати увагу на структурі даної категорії злочинів. Наприклад, використання бюджетних коштів усупереч їх цільовому призначенню — фінансування за рахунок бюджету видатків, не передбачених бюджетом або фінансування одних статей видатків бюджету за рахунок інших; виплата пенсій замість виплати заробітної плати, фінансування виробництва замість виплати заробітної плати; використання виділених для заробітної плати дотацій згодом на придбання обладнання тощо. Вчинення вказаних дій пов'язане з порушенням певних статей Бюджетного кодексу України, інших нормативно-правових актів, що встановлюють порядок виконання бюджету.

Тому, на нашу думку, можна запропонувати шляхи вирішення даної проблеми, тобто проведення низки заходів:

- своєчасне запобігання, розкриття та розслідування злочинів у сфері використання бюджету;
- висвітлення в засобах масової інформації стану економічної злочинності в країні та регіонах і напрями боротьби з нею;
- забезпечення суворого контролю за проходженням бюджетних коштів до безпосереднього їх одержувача, спрямованих на адресну державну підтримку;
- підвищення заробітних плат (одна із головних проблем, при вирішенні якої можливо мінімізувати злочини у бюджетній сфері).

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України (Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України) 28.06.1996 року.
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010р.
3. Руфанова В.М. Кримінологічна характеристика осіб, які вчиняють злочини, пов'язані з незаконним використанням бюджетних коштів // Форум права.-2012.-№2
4. Часопис Академії адвокатури України -№13 (4'2011)// Гладун О.З. Кримінологічна характеристика осіб, які вчинили злочин проти порядку виконання бюджету.

Гузенко Поліна Вікторівна, Якименко Юлія Анатоліївна
студентки 4 курсу напряму підготовки «Правознавство»
Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля

ПРИЧИНИ ЛАТЕНТНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ. ШЛЯХИ І СПОСОБИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ.

Однією із відчутно значущих соціальних проблем для України є злочинність. В умовах реформування соціального життя та економіки країни її небезпечність збільшується, особливо у стратегічно важливих сферах: кредитно-фінансовій, зовнішній торгівлі, приватизації, зв'язку, валютному регулюванні, торгівлі нерухомістю, металами, зброєю та ін. Процес збільшення загрози злочинності притаманний багатьом країнам світу.

Розглядаючи злочинність як соціальне явище й оперуючи її кількісними та якісними характеристиками, слід підкреслити, що для отримання точних відомостей потрібно звертатись до статистичної звітності правоохоронних органів.

Кожному практичному працівникові добре відомо, що до статистичної звітності потрапляють не всі скоєні злочини, а тільки частина з них, решта незареєстрована й становить, таким чином, латентну злочинність.

Під латентною (схованою) злочинністю в кримінології й правоохоронній практиці розуміють сукупність реально вчинених злочинних діянь, але які не стали відомі органам карного судочинства. У юридичній літературі латентну злочинність часто визначають як сукупність злочинів, які залишилися невиявленими, не відомими правоохоронним органам.

Суспільна небезпека латентної злочинності полягає в тому, що:

- вона зменшує ступінь достовірності прогнозів злочинності, ускладнює визначення напрямків боротьби з нею;
- почуття безкарності заохочує осіб, які скоїли тяжкі злочини, продовжувати свою злочинну діяльність, тобто сприяє зростанню злочинності, зокрема, рецидивної;
- знижує активність громадян у боротьбі зі злочинністю;

На сьогоднішній день існують об'єктивні та суб'єктивні фактори, що зумовлюють існування латентної злочинності:

До об'єктивних належать: середовище й обставини, в яких здійснюються злочини. Приміром, специфічні недоліки у звітності та контролі, що перешкоджають розкриттю злочинів, здійснених посадовими особами; відсутність письмових і речових доказів; віддаленість від населених пунктів або людних місць при вбивствах, зґвалтуваннях, розбоях та ін.

До суб'єктивних належать: небезпечність особи, що скоїла злочин; бажання приховати свою злочинну діяльність; небажання потерпілого повідомляти про злочин; недоліки в роботі правоохоронних органів тощо.

Латентна злочинність має свої негативні наслідки: становить недостовірні дані про фактичні розміри злочинності, її рівні, структурі, динаміку, про величину й характер шкоди; підриває авторитет правоохоронних органів держави; сприяє росту соціальної напруги в суспільстві; виявившись поза обліком, латентна злочинність залишається поза соціальним контролем і тому стає особливо небезпечною. Як частина загальної злочинності, латентна злочинність несе в собі всі її ознаки, обумовлені тими ж соціальними факторами, заподіює матеріальна й моральна шкода суспільству.

Масштаби латентної злочинності в точності, як правило, не відомі. Вони визначаються шляхом застосування різних соціологічних, статистичних й аналітичних методик (порівняльний аналіз взаємозалежних показників карної статистики; зіставлення відомостей карного обліку з даними адміністративних і дисциплінарних порушень, з даними медичних установ про надання допомоги із приводу тілесних

ушкоджень, зі статистикою скарг, заяв, листів громадян у правоохоронні й інші державні органи; опитування громадян, засуджених й ув'язнених; експертні оцінки фахівців та інше). Уважається, що чим серйозніше категорія злочинів, тим нижче для неї коефіцієнт латентності.

Для досягнення об'єктивізації показників злочинності існують два шляхи.

Перший з них полягає в реальному попередженні вчинюваних у країні злочинів.

Другий шлях – це діяльність по виявленню вже вчинених посягань, невідомих правоохоронним органам, у результаті такої роботи фактичні злочини із розряду прихованих потрапляють в офіційний статистичний облік. Для здійснення такої діяльності застосовуються різні заходи і способи.

Названі заходи здійснюються у сфері виховання громадян, зокрема правового виховання, з метою підвищення їх правосвідомості; у соціальній сфері (наприклад, заходи, спрямовані на збільшення довіри населення до правоохоронних органів, статутна діяльність громадських організацій); у правоохоронній сфері (мається на увазі їх активність, спрямована на зниження латентності злочинів); у державно-політичній сфері, тобто діяльність усіх державних органів, що впливають на злочинність; у нормотворчій діяльності (декриміналізація правопорушень, що не становлять великої суспільної небезпечності, та ін.).

Заходи і способи зниження латентної злочинності, що були піддані аналізу, дозволили виділити серед них такі конкретні і найбільш важливі, як:

- підвищення вимог до додержання порядку ведення кримінально-правової статистики;
- підвищення рівня професіоналізації працівників правоохоронних органів, зміцнення їх матеріальної бази;
- забезпечення гарантій захисту свідків і потерпілих;
- систематичне проведення аналітичної роботи з визначення кількісно-якісних характеристик злочинності, виявлення повної кримінологічної характеристики особи злочинців;

Позитивні результати діяльності по зниженню латентної злочинності, безумовно, багато в чому залежать від неухильного додержання перелічених заходів, їх економічного, фінансового і кадрового забезпечення.

Тобто, на завершення можна зробити наступний висновок, що, прихована злочинність чинить серйозний вплив на соціально-психологічний клімат у суспільстві. вона породжує у громадян недовіру в здатність державної влади гарантувати їхню безпеку, створити сприятливі умови для реалізації конституційних прав і свобод, яка ефективно вести боротьбу зі злочинністю, забезпечити невідворотність відповідальності винних осіб за правопорушення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Акутаев Р.М. Кримінологічний аналіз латентної злочинності. СПб. 2007.
2. Акутаев Р.М. Кримінологія і латентна злочинність. СПб, 2008. - с. 99.
3. Акутаев Р.М. Латентна злочинність: сучасний стан. СПб. 2008.
4. Кримінологія: Загальна та Особлива частини: підручник/І.М. Даньшин, В.В.Голіна, М.Ю. Валуйська та ін.;за заг. ред. В.В. Голіни. - 2-ге вид. перероб. і доп. - Х.: Право, 2009. - 288 с.
5. Литвак О., Латентна злочинність: деякі аспекти// Право України, 2003: - № 12. – с. 63-64.
6. Оболенцев, В.Ф. Латентна злочинність: проблеми теорії та практики попередження/В.Ф. Оболенцев. - Х.: Вид. СГД ФО Вапнярчук Н.М., 2005. – 128 с.

Бойко Олена Олександрівна
курсант 4 курсу факультету з підготовки слідчих
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ
м.Дніпропетровськ